

УКРАЇНА-2050
UKRAINE-2050

Звіт №2 Постійної міжнародної місії медіа-моніторингу щодо дезінформації відносно України та української діаспори за період з 24 серпня 2021 року по 24 лютого 2022 року

13 грудня 2016 року, Гаррі Каспаров, колишній чемпіон світу з шахів і відомий російський політичний активіст, написав у Твіттері, що: *«Суть сучасної пропаганди полягає не лише в тому, щоб дезінформувати чи просувати програму. Це виснаження критичного мислення, знищення правди».*

Тому вкрай важливо підвищити обізнаність серед населення про те, що Кремль ефективно використовує інформацію як зброю та включив дезінформацію як невід'ємну частину його гібридної агресії проти Заходу.

Для України це питання ще більш важливе, тому що Путін покладається на дезінформацію, щоб заперечити саме існування українського народу та української державності.

Наприклад, 12 липня 2021 року в статті *«Про історичну єдність росіян і українців»* Путін написав:

«[...] коли мене запитали про російсько-українські відносини, я сказав, що росіяни та українці є одним народом – єдине ціле. Ці слова не були зумовлені якимись короткостроковими міркуваннями або викликані поточним політичним контекстом. Це те, що я неодноразово говорив і у що я твердо вірю.»

і згідно з імперіалістичною ревізійністською історією Путіна:

«Назва «Україна» частіше вживалася у значенні давньоруського слова «окраїна» (периферія), [...], що стосується різних прикордонних територій. А слово «українець», [...] спочатку означало прикордонників, які охороняли зовнішні кордони» Росії.

У зв'язку з цим, Україна та її 20-мільйонна українська діаспора повинні докладати усіх зусиль для протидії такій дезінформації і тим самим забезпечити, щоб міжнародна спільнота формувала свою думку і приймала рішення відносно України і української діаспори на основі правдивої інформації.

Задля сприяння цим цілям, 25 січня 2021 року Громадська організація «Україна-2050» розгорнула Постійну міжнародну місію медіа моніторингу щодо дезінформації відносно України та української діаспори, яка:

- 1) здійснює моніторинг засобів масової інформації, соціальних мереж та інших інформаційних ресурсів у різних країнах світу щодо дезінформації відносно України та української діаспори;
- 2) аналізує результати цього моніторингу; та
- 3) вживає заходи для сприяння протидії такій дезінформації.

Наша Місія нараховує 168 членів з 56 країн, які на волонтерських засадах здійснюють медіа-моніторинг 42 мовами світу від 4 червня 2021 року.

Оскільки наша Місія хоче привернути увагу широкої громадськості та підвищити обізнаність суспільства про дезінформацію, ми провели три онлайн-тренінги про дезінформацію – українською мовою [27 березня](#) і [30 жовтня 2021 року](#) та англійською мовою [15 травня 2021 року](#). Ці онлайн-тренінги були записані і їх можна переглянути на *YouTube* каналі Громадської організації «Україна-2050».

Перший Звіт нашої Місії був офіційно представлений 31 серпня 2021 року та покривав період від 4 червня 2021 року – офіційного початку діяльності Місії, до 24 серпня 2021 року – 30-ї річниці відновлення незалежності України.

Сьогоднішній Звіт покриває період 6 місяців від 24 серпня 2021 року до початку повномасштабної війни Росії проти України 24 лютого 2022 року.

Цей Звіт висвітлює інформаційне підґрунтя, яке формувалося російською пропагандою перед повномасштабною війною Росії проти України.

У Звіті подано перелік виявлених дезінформаційних наративів, які були класифіковані за метанаративами задля кращого розуміння загальної картини інформаційної війни Росії проти України.

Представлено п'ять дезінформаційних метанаративів, їх мету та перелік включених до них дезінформаційних наративів:

I) «Україна є недодержавою» – дезінформаційний метанаратив російської пропаганди, направлений на те, щоб заперечити існування українського народу як окремишнього від російського і дискредитувати українську державність.

В рамках цього метанаративу зафіксовано наступні дезінформаційні наративи:

1. Українці і росіяни – один народ;
2. Історично Україна була периферією («окраїною») колишньої російської імперії, а українці – прикордонниками;
3. Україна не має власної історії та мови;
4. Україна виникла в результаті дій більшовиків Росії та Леніна;
5. Україна краде в Росії козацькі традиції;
6. Економічний занепад України є неминучим.

II) «Українська влада є неонацистською, нелегітимною та дискредитованою» – дезінформаційний метанаратив російської пропаганди, направлений на дискредитацію української влади та розкол в українському суспільстві.

В рамках цього метанаративу зафіксовано наступні дезінформаційні наративи:

1. Українська влада є нелегітимною та перебуває під зовнішнім управлінням США;
2. Владу в Україні захопили неонацисти;
3. Майдан – це збройний державний переворот, за підтримки Західних спецслужб, що призвів до втрати Криму, громадянської війни та погіршення життя українців;
4. «Громадянська війна» в Україні з 2014 року ніяк не пов'язана з діями Росії, агресором є сама Україна, яка веде війну проти свого народу;
5. Війна в Україні з 2014 року підтримується в інтересах і за сприяння олігархів;

6. Українці незадоволені своєю владою, що спричинить дестабілізацію, масові протести та дочасні вибори;
7. Кримська платформа є неонацистським майданчиком для посягання на територіальну цілісність Росії;
8. Газотранспортні потужності України для транзиту російського газу до Європи є ненадійними, як і Україна в якості партнера для постачання енергоресурсів, тому побудова Росією «Північного потоку – 2» є цілком виправданою.

III) «Захід експлуатує Україну та є деструктивним для світового порядку» – дезінформаційний метанаратив російської пропаганди, направлений на те, щоб представити Захід на чолі зі США як експлуататора України в своїх геополітичних інтересах та загрозу світовому порядку, а також – на формування в українському суспільстві недовіри до Заходу.

В рамках цього метанаративу зафіксовано наступні дезінформаційні наративи:

1. США залякують заявами про підготовку Росією нападу на Україну, однак справжнім їх мотивом є спроба демонізувати Росію;
2. Захід хоче використати Україну щоб послабити Росію, підштовхує Україну до війни та ніяк не допоможе їй у разі нападу Росії;
3. Нові штами коронавірусу є частиною процесу модернізації біологічної зброї, випробування якої проводяться на українцях в секретних лабораторіях в Україні під керівництвом США;
4. Перша зустріч Президента США Джо Байдена із Президентом України Володимиром Зеленським нічого не означає для США, а для України не принесе ніяких результатів, оскільки Україна для США не має серйозного інтересу;
5. «Північний потік – 2» не загрожує енергетичній безпеці ЄС, а навпаки – посилює її, завдяки збільшенню потужностей для постачання газу в ЄС та зниженню його ціни;
6. Росії були надані обіцянки щодо нерозширення НАТО на зону держав колишнього Східного Блоку.

IV) «Російська національна меншина є об'єктом утисків в Україні» – дезінформаційний метанаратив російської пропаганди, направлений на формування переконань про незаконне і насильницьке витіснення «всього російського» в Україні: мови, церкви, історії та культури, російської меншини, «проросійських ЗМІ» та політиків.

В рамках цього метанаративу зафіксовано наступні дезінформаційні наративи:

1. Здійснюються утиски російської мови та насильницька українізація через «Мовний закон»;
2. Дискримінація і приниження російської національної меншини через «Закон про корінні народи»;
3. В Україні панує безпрецедентний неонацизм та антисемітизм;
4. В Україні паплюжать пам'ятки «Великої Вітчизняної війни» та СРСР;
5. Вселенський Патріарх розколює православ'я;
6. Президент України здійснює репресії щодо «проросійських ЗМІ».

V) «Існує зовнішня загроза для Росії» – дезінформаційний метанаратив російської пропаганди, направлений на залякування НАТО/США та України війною, представлення їх агресорами, які планують військовим шляхом повернути окуповані Росією території України, а також на виправдовування необхідності вирішення Росією «українського питання» та конфлікту на Донбасі військовим шляхом.

В рамках цього метанаративу зафіксовано наступні дезінформаційні наративи:

1. Росія є мирною державою і нікому не загрожує;

2. Україна є агресором і готується військовим шляхом повернути окуповані території Донецької та Луганської областей;
3. США є агресором і спробує розв'язати війну на Донбасі, використовуючи Україну;
4. Країни НАТО вже фактично окупували Україну, на території якої перебувають тисячі військових США та країн НАТО, а також присутні військові об'єкти та інфраструктура НАТО;
5. Україна проти Мінських домовленостей та зриває мирний процес;
6. Українські військові деморалізовані і не хочуть воювати;
7. Українські військові обстрілюють населення та цивільну інфраструктуру «ЛНР/ДНР»;
8. Українські військові здійснювали геноцид на Донбасі;
9. Провокації Києва можуть змусити Росію застосувати свої збройні сили для вирішення конфлікту на Донбасі;
10. Україна не зможе протистояти у війні з Росією та програє її за різними оцінками від декількох годин до декількох днів.

Місія продовжує свою роботу, здійснюючи моніторинг та аналіз російської дезінформації під час геноцидної війни Росії проти України, про що Місія представить результати у наступному Звіті.

Наостанок, нагадую, що вся актуальна інформація про Місію доступна у розділі «*Media*» на веб-сайті Громадської організації «Україна-2050»: www.ukraine-2050.org .

22 серпня 2022 року

Евген Чолій

Голова Постійної міжнародної місії медіа-моніторингу
щодо дезінформації відносно України та української діаспори

Громадська організація «Україна-2050» є неприбутковою організацією, заснованою, щоб сприяти втіленню в життя за час одного покоління – до 2050 року – стратегії сталого розвитку України, як повністю незалежної, територіально цілісної, демократичної, реформованої та економічно конкурентоспроможної Європейської держави.